EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 21.11.2024.
COM(2024) 542 final

2024/0300 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke 2009/1008/EU kojom se Republici Latviji odobrava produljenje primjene mjere kojom se odstupa od članka 193. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost

OBRAZLOŽENJE

U skladu s člankom 395. stavkom 1. Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenog 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost („Direktiva o PDV-u”[1]), Vijeće, koje djeluje jednoglasno na prijedlog Komisije, može bilo kojoj državi članici odobriti primjenu posebnih mjera odstupanja od odredaba te direktive kako bi se pojednostavnio postupak naplate PDV-a ili spriječili određeni oblici utaje ili izbjegavanja poreza.

Dopisom koji je poslan 29. travnja 2024. i kojeg je Komisija zaprimila 2. svibnja 2024. Republika Latvija (dalje u tekstu „Latvija”) zatražila je odobrenje za nastavak primjene mjere odstupanja od članka 193. Direktive, kojim se određuje osoba odgovorna za plaćanje PDV-a. Latvija je s tim dopisom poslala i izvješće o primjeni te mjere.

Dopisom koji je poslala 4. srpnja 2024. Komisija je zatražila dodatne informacije, na koje je Latvija odgovorila dopisom zaprimljenim u Komisiji 12. kolovoza 2024.

U skladu s člankom 395. stavkom 2. Direktive o PDV-u Komisija je dopisima od 3. rujna 2024. obavijestila druge države članice, a 4. rujna 2024. Italiju o zahtjevu Latvije. Dopisom od 5. rujna 2024. Komisija je obavijestila Latviju da ima sve informacije potrebne za razmatranje zahtjeva.

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Člankom 193. Direktive o PDV-u propisuje se opće pravilo da je porezni obveznik koji isporučuje robu ili usluge obično odgovoran za plaćanje PDV-a.

U skladu s člankom 395. Direktive o PDV-u države članice mogu primjenjivati mjere odstupanja od odredaba te direktive kako bi se pojednostavnio postupak naplate PDV-a ili spriječili određeni oblici utaje ili izbjegavanja poreza ako im je Vijeće to odobrilo.

Latvija je 29. travnja 2024. zatražila da nastavi primjenjivati mehanizam prijenosa porezne obveze na transakcije drvnom sirovinom, što podrazumijeva da za plaćanje PDV-a bude odgovorna osoba kojoj se ta roba i usluge isporučuju.

Mjera odstupanja prvotno je odobrena Latviji Odlukom Vijeća 2006/42/EZ[2] do 31. prosinca 2009. te zatim Provedbenom odlukom Vijeća 2009/1008/EU[3] do 31. prosinca 2012. Potom je Provedbenom odlukom Vijeća 2013/55/EU[4] odobrenje za primjenu te mjere odstupanja produljeno do 31. prosinca 2015., Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2015/2396[5] do 31. prosinca 2018., Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2018/2006[6] do 31. prosinca 2021. te Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2022/81[7] do 31. prosinca 2024.

---

1 SL L 347, 11.12.2006., str. 1.
2 SL L 25, 28.1.2006., str. 31.
3 SL L 347, 24.12.2009., str. 30.
4 SL L 22, 25.1.2013., str. 16.
5 SL L 332, 18.12.2015., str. 142.
6 SL L 322, 18.12.2018., str. 20.
7 SL L 13, 20.1.2022., str. 49.

Prema navodima Latvije, tržište drvne sirovine, koje je jedno od najvažnijih sektora njezina gospodarstva, posebno je osjetljivo na prijevare u vezi s PDV-om jer na njemu dominira veliki broj malih lokalnih subjekata i pojedinačnih dobavljača. Osim toga, na njemu je vrlo teško pratiti kretanje materijala i povezane transakcije. Poduzeća koja posluju u tom sektoru možda nisu dužna ispuniti obveze vođenja evidencije, što može dovesti do neprijavljenih transakcija u vezi s opskrbom drvnom sirovinom. Stoga postoji znatan rizik da bi neki subjekti mogli izbjeći plaćanje PDV-a. Zbog prirode tržišta i poslovnih subjekata aktivnih na njemu došlo je do prijevara u vezi s PDV-om koje je latvijskim poreznim tijelima teško kontrolirati. Kako bi se borila s tom zloupotrebom uvela su mehanizam prijenosa porezne obveze za transakcije drvnom sirovinom, koji se pokazao vrlo djelotvornim, znatno smanjujući prijevare u vezi s PDV-om u tom sektoru.

Nadalje, prema Latviji posebna mjera ne utječe negativno na ukupne prihode od PDV-a koji se naplaćuju u fazi konačne potrošnje pa stoga ne utječe negativno ni na vlastita sredstva Unije koja proizlaze iz PDV-a.

Odstupanja se obično odobravaju na ograničeno razdoblje kako bi se omogućila procjena je li posebna mjera primjerena i djelotvorna te kako bi se državama članicama omogućilo razdoblje da na nacionalnoj razini uvedu uobičajene mjere za praćenje kretanja materijala, plaćanja PDV-a i usklađenosti poreznih obveznika, kojima bi se trebao riješiti taj problem do isteka mjere odstupanja, nakon čega bi produljenje odstupanja postalo bespotrebno. Odstupanje koje omogućuje primjenu mehanizma prijenosa porezne obveze odobrava se samo iznimno za određena područja podložna prijevari i posljednje je rješenje.

Latvija je zatražila produljenje mjere do 31. prosinca 2027. Latvija radi na primjeni različitih mjera za borbu protiv prijevara u vezi s PDV-om u tom sektoru. Planira se uvođenje obveze bezgotovinskih plaćanja i posebnog alata za praćenje koji će pomoći u učinkovitijoj kontroli transakcija i procesa proizvodnje, a nacionalna tijela ujedno planiraju do 2026. uvesti zahtjev za elektroničko izdavanje računa za transakcije među poduzećima registriranim u Republici Latviji. S obzirom na nepromijenjeno pravno i činjenično stanje, predlaže se da se mjera odstupanja produlji i da se Latviji omogući nastavak primjene te mjere odstupanja do 31. prosinca 2026. Do isteka tog odstupanja Latvija bi na nacionalnoj razini trebala moći uvesti druge uobičajene mjere za praćenje kretanja materijala, plaćanja PDV-a i usklađenosti poreznih obveznika, čime bi se poduprlo suzbijanje i sprečavanje prijevara povezanih s PDV-om u sektoru drvne sirovine.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Slična odstupanja u odnosu na članak 193. Direktive o PDV-u odobrena su drugim državama članicama, Portugalu[8], Rumunjskoj[9] i Litvi[10].

---

[8] Provedbena odluka Vijeća (EU) 2019/1592 od 24. rujna 2019. kojom se Portugalu odobrava uvođenje posebne mjere odstupanja od članka 193. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, SL L 248, 27.9.2019., str. 67.

[9] Provedbena odluka Vijeća (EU) 2019/1593 od 24. rujna 2019. o izmjeni Provedbene odluke 2013/676/EU kojom se Rumunjskoj odobrava primjena posebne mjere odstupanja od članka 193. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 248, 27.9.2019., str. 69.).

Predložena mjera stoga je u skladu s važećim odredbama Direktive o PDV-u.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Članak 395. Direktive o PDV-u.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

S obzirom na odredbu Direktive o PDV-u na kojoj se prijedlog temelji, ne primjenjuje se načelo supsidijarnosti.

- **Proporcionalnost**

Odluka se odnosi na odobrenje dano državi članici na njezin vlastiti zahtjev i ne predstavlja nikakvu obvezu.

S obzirom na ograničeno područje primjene odstupanja, posebna je mjera proporcionalna cilju koji se želi postići.

- **Odabir instrumenta**

Predloženi instrument: provedbena odluka Vijeća.

Na temelju članka 395. Direktive o PDV-u, odstupanje od zajedničkih pravila o PDV-u moguće je samo uz odobrenje Vijeća koje djeluje jednoglasno na prijedlog Komisije. Provedbena odluka Vijeća najprikladniji je instrument jer može biti upućena pojedinoj državi članici.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Ovaj se prijedlog temelji na zahtjevu koji je podnijela Latvija i odnosi se samo na tu državu članicu.

- **Procjena učinka**

Prijedlogom provedbene odluke Vijeća Latviji se odobrava da nastavi primjenjivati mehanizam prijenosa porezne obveze na transakcije drvnom sirovinom. Stanje koje je bilo temelj za prvo odstupanje ostalo je isto. Latvija navodi da rizik nije nestao unatoč manjem broju slučajeva prijevare u vezi s PDV-om i utaje PDV-a na tržištu drvne sirovine nakon uvođenja postupka prijenosa porezne obveze.

Mjera je prethodno odobrena Aktom o pristupanju[11] iz 2003., konkretno u poglavlju 7. točki 1. podtočki (b) Priloga VIII., i Odlukom 2006/42/EZ[12] na temelju tada primjenjive Šeste

---

[10] Provedbena odluka Vijeća (EU) 2018/1920 od 4. prosinca 2018. o izmjeni Provedbene odluke 2010/99/EU kojom se Republici Litvi odobrava produljenje primjene mjere kojom se odstupa od članka 193. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 311, 7.12.2018., str. 34.).

[11] SL L 236, 23.9.2003., str. 33.

direktive 77/388/EEZ. Međutim, s vremenom su prijevare u sektoru drvne sirovine počele uključivati transakcije koje nisu podlijegale postupku prijenosa porezne obveze u području PDV-a. Na primjer, transakcije koje se odnose na nusproizvode drvne sirovine. U skladu s tim, područje primjene postupka prijenosa porezne obveze u području PDV-a dodatno je prošireno kako bi se smanjio broj mogućnosti za prijevare. Nadalje, od 1. siječnja 2020. primatelj drvne sirovine mora primljenu robu platiti instrumentima bezgotovinskog plaćanja, što vrijedi i za primatelja usluga koji plaća za usluge koje su mu pružene. Te su izmjene uvedene kako bi se standardizirali zahtjevi za plaćanje u svim slučajevima u kojima se primjenjuje postupak prijenosa porezne obveze kako bi se povećala djelotvornost mjere usmjerene na suzbijanje prijevara u vezi s PDV-om.

Latvija navodi da je produljenje mjere odstupanja nužno za borbu protiv prijevara u sektoru drvne sirovine.

Sektor šumarstva jedan je od temelja latvijskog gospodarstva. Prijavljeni neto promet trgovaca koji posluju u sektoru drvne sirovine 2022. činio je 7,4 % ukupnog neto prometa prijavljenog u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji, tj. 6,3 milijarde EUR. Izvozna vrijednost sektora šumarstva 2023. iznosila je oko 2,3 milijarde EUR, odnosno 12,4 % ukupnog izvoza te zemlje, dok je 2022. broj zaposlenih u tom sektoru iznosio 41 400, odnosno 4,8 % ukupnog broja zaposlenih u nacionalnom gospodarstvu.

Na tržištu drvne sirovine u Latviji dominiraju mali i srednji trgovci i pojedinačni dobavljači (koji čine više od 90 % ukupnog broja poduzeća u tom sektoru), koji kupuju ili prodaju drvnu sirovinu i pružaju ili primaju povezane usluge.

Početkom 2024. broj poreznih obveznika u sektoru drvne sirovine iznosio je 11 713. Prema navodima Latvije u sektoru drvne sirovine 2023. trgovalo je još 13 063 fizičkih osoba, s ukupnim prihodima od 219 milijuna EUR.

Produljenje posebne mjere neće negativno utjecati na ukupni prihod od PDV-a koji se naplaćuje u fazi konačne potrošnje pa stoga ne utječe negativno ni na vlastita sredstva Unije koja proizlaze iz PDV-a.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ne utječe na proračun EU-a.

5. DRUGI ELEMENTI

Prijedlog je ograničenog trajanja.

---

[12] SL L 25, 28.1.2006., str. 31.

2024/0300 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke 2009/1008/EU kojom se Republici Latviji odobrava produljenje primjene mjere kojom se odstupa od članka 193. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenog 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost[1], a posebno njezin članak 395. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Odlukom Vijeća 2006/42/EZ[2] Latviji je odobreno da primjenjuje posebnu mjeru odstupanja od članka 21. stavka 1. točke (a) Direktive Vijeća 77/388/EEZ[3] i do 31. prosinca 2009. određuje da je za isporuku drvne sirovine ili pružanje povezanih usluga primatelj osoba koja je dužna plaćati porez na dodanu vrijednost (PDV). Provedbenom odlukom Vijeća 2009/1008/EU[4] Latviji je, odstupajući od članka 193. Direktive 2006/112/EZ, odobreno da do 31. prosinca 2012. („posebna mjera”) nastavi određivati da je primatelj usluga iz područja drvne sirovine ili povezanih usluga osoba koja je dužna plaćati PDV. Nakon zadnje izmjene Provedbene odluke 2009/1008/EU to odobrenje istječe 31. prosinca 2024.

(2) Dopisom evidentiranim u Komisiji 2. svibnja 2024. Latvija je zatražila odobrenje za nastavak primjene posebne mjere. Latvija je zajedno s tim dopisom poslala izvješće o primjeni te posebne mjere.

(3) U skladu s člankom 395. stavkom 2. drugim podstavkom Direktive 2006/112/EZ Komisija je dopisom od 3. rujna 2024. obavijestila ostale države članice o zahtjevu Latvije, a Italiju dopisom od 4. rujna 2024. Dopisom od 5. rujna 2024. Komisija je obavijestila Latviju da ima sve informacije potrebne za razmatranje zahtjeva.

---

1 SL L 347, 11.12.2006., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.

2 Odluka Vijeća 2006/42/EZ od 24. siječnja 2006. kojom se Republici Latviji odobrava produljenje primjene mjere kojom se odstupa od članka 21. Šeste direktive 77/388/EEZ o usklađivanju zakonodavstava država članica o porezu na promet (SL L 25, 28.1.2006., str. 31., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2006/42(1)/oj).

3 Šesta direktiva Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica o porezu na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za određivanje poreza (SL L 145, 13.6.1977., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1977/388/oj).

4 Provedbena odluka Vijeća 2009/1008/EU od 7. prosinca 2009. kojom se Republici Latviji odobrava produljenje primjene mjere kojom se odstupa od članka 193. Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 24.12.2009., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2009/1008/oj).

(4) Prema navodima Latvije, tržište drvne sirovine, koje je jedno od najvažnijih sektora njezina gospodarstva, posebno je osjetljivo na prijevare u vezi s PDV-om jer na njemu dominira veliki broj malih lokalnih subjekata i pojedinačnih dobavljača. Zbog prirode tržišta i poslovnih subjekata aktivnih na njemu došlo je do prijevara u vezi s PDV-om koje je latvijskim poreznim tijelima teško kontrolirati. Kako bi se suzbila ta zlouporaba, latvijska porezna tijela uvela su mehanizam prijenosa porezne obveze za plaćanje PDV-a u transakcijama drvnom sirovinom, koji se pokazao vrlo djelotvornim i zahvaljujući kojem se broj prijevara na tom tržištu znatno smanjio, prema izvješću koje je dostavila Latvija.

(5) Odstupanja se obično odobravaju na ograničeno razdoblje kako bi se moglo ocijeniti je li posebna mjera prikladna i djelotvorna. Odstupanjima se državama članicama omogućuje razdoblje da na nacionalnoj razini uvedu uobičajene mjere za praćenje kretanja materijala, plaćanje PDV-a i usklađenosti poreznih obveznika, kojima bi se trebao riješiti taj problem do isteka mjere odstupanja, nakon čega bi produljenje odstupanja postalo bespotrebno. Odstupanje koje omogućuje primjenu mehanizma prijenosa porezne obveze odobrava se samo iznimno za određena područja podložna prijevari i posljednje je rješenje.

(6) Latvija radi na primjeni različitih mjera za borbu protiv prijevara u vezi s PDV-om u tom sektoru. Latvija namjerava uvesti obvezu bezgotovinskih plaćanja i poseban alat za praćenje koji će pomoći u učinkovitijoj kontroli transakcija i procesa proizvodnje. Nadalje, nacionalna tijela planiraju do 2026. uvesti zahtjev za elektroničko izdavanje računa za transakcije među poduzećima registriranim u Latviji.

(7) Stoga bi Latvija prije isteka produljenja posebne mjere na temelju ove Odluke trebala moći provesti druge uobičajene mjere za suzbijanje i sprečavanje prijevara povezanih s PDV-om na tržištu drvne sirovine kako dodatno produljenje posebne mjere više ne bi bilo potrebno.

(8) Latviji bi stoga trebalo odobriti primjenu posebne mjere samo do 31. prosinca 2026.

(9) Posebna mjera neće negativno utjecati na vlastita sredstva Unije koja proizlaze iz PDV-a.

(10) Provedbenu odluku 2009/1008/EU trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Članak 2. Provedbene odluke 2009/1008/EU zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 2.

Ova se Odluka primjenjuje do 31. prosinca 2026.”.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Republici Latviji.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik